

Nr 35

Socialförsäkringsutskottets betänkande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition 1972:108 med förslag till lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring m. m. jämte motioner.

Propositionen jämte motion

Genom en den 22 september 1972 dagtecknad proposition, 1972:108, har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden, föreslagit riksdagen att antaga förslag till

1. lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring,
2. lag om ändring i lagen (1954:243) om yrkesskadeförsäkring,
3. lag om ändring i förordningen (1959:551) angående beräkning av pensionsgrundande inkomst enligt lagen om allmän försäkring,
4. lag om ändring i förordningen (1959:552) angående uppbörd av vissa avgifter enligt lagen om allmän försäkring, m. m.,
5. lag om ändring i förordningen (1960:77) angående byggnadsförsäkningsavgift,
6. förordning om ändring i förordningen (1968:419) om allmän arbetsgivaravgift,
7. lag om ändring i lagen (1970:742) om lönegarantiavgift,
8. lag om ändring i lagen (1971:282) om arbetarskyddsavgift.

I propositionen föreslås en höjning och en förbättrad utformning av den beloppsgräns som avser kostnader i anställningen för vilka arbetstagarare skall vidkännas avdrag vid beräkning av pensionsgrundande inkomst för den allmänna tilläggspensioneringen (ATP). Gränsen föreslås höjd från 500 kr. till 1 000 kr. Vidare undanröjs den tröskeleffekt som följer av de nuvarande bestämmelsernas utformning. Ändringen är av vikt för bl. a. byggnadsarbetare, som kan ha betydande kostnader för ackordsmätning m. m., och föreslås gälla med verkan fr. o. m. 1972 års inkomster.

I propositionen redovisas i övrigt en översyn av de regler inom lagstiftningen om allmän försäkring m. m. vilka reglerar den nedre gränsen för arbetsgivares avgiftsskyldighet till ATP m. m. liksom för arbetstagares rätt att tillgodoräkna sig pensionsgrundande inkomst. Denna beloppsgräns föreslås höjd från 300 kr. till 500 kr. den 1 januari 1973.

I propositionen läggs vidare fram förslag att i Sverige bosatt utlänning skall få rätt att teckna frivillig pensionsförsäkring hos riksförsäkringsverket.

Författningsförslagen är av följande lydelse.

**1) Förslag till
Lag om ändring i lagen (1962:381)
om allmän försäkring**

Härigenom förordnas, att 11 kap. 2 §, 19 kap. 1 § och 22 kap. 1 § lagen (1962:381) om allmän försäkring skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

11 kap.
2 §¹

Med inkomst av anställning avses den lön i penningar eller naturaförmåner i form av kost eller bostad, som försäkrad åtnjutit såsom arbetstagare i allmän eller enskild tjänst. Till sådan inkomst hänföres dock icke från en och samme arbetsgivare åtnjuten lön, som under ett år ej uppgått till *trehundra* kronor.

Ersättning i penningar eller naturaförmåner som i första stycket sägs för arbete som försäkrad utfört för annans räkning utan att vara anställd i dennes tjänst skall, om ersättningen under ett år uppgått till minst *trehundra* kronor, anses såsom inkomst av anställning, såvida den försäkrade och den som utgivit ersättningen varit ense därom; och skall i dylikt fall den förre anses såsom arbetstagare och den senare såsom arbetsgivare.

Vid beräkning av inkomst av anställning skall hänsyn icke tagas till lön eller annan ersättning, som försäkrad åtnjutit från arbetsgivare, vilken är bosatt utom riket eller är utländsk juridisk person, i annat fall än då den försäkrade sysselsatts vid skötseln av här i riket belägen fastighet eller i rörelse som bedrivs från här beläget fast driftställe. Vad i detta stycke sägs skall icke gälla beträffande lön till svensk medborgare, såframt svenska staten eller, där lönen härrör från utländsk juridisk person, svensk juridisk person, som äger ett bestämmande inflytande över den utländska juridiska personen, enligt av riks-försäkringsverket godtagen

Med inkomst av anställning avses den lön i penningar eller naturaförmåner i form av kost eller bostad, som försäkrad åtnjutit såsom arbetstagare i allmän eller enskild tjänst. Till sådan inkomst hänföres dock icke från en och samme arbetsgivare åtnjuten lön, som under ett år ej uppgått till *femhundra* kronor.

Ersättning i penningar eller naturaförmåner som i första stycket sägs för arbete som försäkrad utfört för annans räkning utan att vara anställd i dennes tjänst skall, om ersättningen under ett år uppgått till minst *femhundra* kronor, anses såsom inkomst av anställning, såvida den försäkrade och den som utgivit ersättningen varit ense därom; och skall i dylikt fall den förre anses såsom arbetstagare och den senare såsom arbetsgivare.

¹ Senaste lydelse 1970:186.

Nuvarande lydelse

förbindelse har att svara för avgift till försäkringen för tilläggspension enligt 19 kap. 1 §.

Hänsyn skall ej heller tagas till lön eller annan ersättning från främmande makts härvarande beskickning eller lönade konsulat eller från arbetsgivare, vilken tillhör beskickning eller konsulat som nu sagts och icke är svensk medborgare. Vad i detta stycke sägs skall icke gälla beträffande lön till svensk medborgare eller den som utan att vara svensk medborgare är bosatt i riket, såframt utländsk beskickning här i riket enligt av riks försäkringsverket godtagen förbindelse har att svara för avgift till försäkringen för tilläggspension enligt 19 kap. 1 §.

Den som åtagit sig förbindelse enligt tredje eller fjärde stycket skall anses såsom arbetsgivare.

Föreslagen lydelse

19 kap.
1 §²

Arbetsgivare skall enligt vad nedan sägs för varje år erlægga avgift dels till sjukförsäkringen, dels till försäkringen för tilläggspension.

Avgift till sjukförsäkringen utgår å summan av vad arbetsgivaren under året till arbetstagare hos honom i penningar eller naturaförmåner i form av kost eller bostad utgivit såsom lön eller, där fall som avses i 3 kap. 2 § andra stycket sista punkten är för handen, annan ersättning för utfört arbete.

Avgift till försäkringen för tilläggspension utgår å summan av vad arbetsgivaren under året till arbetstagare hos honom i penningar eller naturaförmåner i form av kost eller bostad utgivit såsom lön eller, där fall som avses i 11 kap. 2 § andra stycket är för handen, annan ersättning för utfört arbete, sedan från nämnda summa dragits ett belopp motsvarande det vid årets ingång gällande basbeloppet multiplicerat med det beräknade genomsnittliga antalet arbetstagare hos arbetsgivaren under året. Härvid skall arbetstagare, som under hela året varit anställd med full arbetstid, räknas såsom en arbetstagare och arbetstagare, som under året varit anställd i mindre omfattning, medräknas i motsvarande mån. Genomsnittliga antalet arbetstagare beräknas med en decimal. Om särskilda skäl föranleda därtill, må avgift beräknas på sätt som avviker från vad nu stadgats men som giver i huvudsak samma resultat.

Vid beräkning av avgift enligt denna paragraf skall hänsyn icke tagas till arbetstagare, vars lön under året ej uppgått till *trehundra* kronor, och ej heller till arbetstagares lön eller ersättning i vad den för år räknat överstiger sju och en halv gånger det vid årets ingång gällande basbeloppet.

² Senaste lydelse 1971:943.

Vid beräkning av avgift enligt denna paragraf skall hänsyn icke tagas till arbetstagare, vars lön under året ej uppgått till *femhundra* kronor, och ej heller till arbetstagares lön eller ersättning i vad den för år räknat överstiger sju och en halv gånger det vid årets ingång gällande basbeloppet.

Nuvarande lydelse

Vad gäller sjukförsäkringen skall vidare, där ej fall som avses i 3 kap. 2 § andra stycket sista punkten är för handen, vid beräkning av avgift bortses från arbetstagare, som icke är obligatoriskt försäkrad enligt lagen om yrkes-skadeförsäkring. Såvitt angår försäkringen för tilläggspension skall bortses från arbetstagare, som vid årets ingång uppnått sextiofem års ålder, så ock från arbetstagare i fall då lön eller annan ersättning till honom antingen enligt 11 kap. 2 § tredje eller fjärde stycket icke räknas såsom inkomst av anställning eller, om arbetstagaren icke är svensk medborgare och ej heller är bosatt härstädes, avser arbete utom riket.

Om redares avgift för lön till vissa sjömän stadgas särskilt.

Föreslagen lydelse

Vad gäller sjukförsäkringen skall vidare, där ej fall som avses i 3 kap. 2 §. andra stycket sista punkten är för handen, vid beräkning av avgift bortses från arbetstagare, som icke är obligatoriskt försäkrad enligt lagen om yrkes-skadeförsäkring. Såvitt angår försäkringen för tilläggspension skall bortses från arbetstagare, som vid årets ingång uppnått sextiofem års ålder, så ock från arbetstagare i fall då lön eller annan ersättning till honom antingen enligt 11 kap. 2 § tredje eller fjärde stycket icke räknas såsom inkomst av anställning eller, om arbetstagaren icke är svensk medborgare och ej heller är bosatt härstädes, avser arbete utom riket.

22 kap.

1 §

Genom frivilliga avgifter skall försäkrad, *som är svensk medborgare*, under de förutsättningar och på de villkor Konungen bestämmer kunna hos riksförsäkringsverket försäkra sig för erhållande av pension.

Genom frivilliga avgifter skall försäkrad under de förutsättningar och på de villkor Konungen bestämmer kunna hos riksförsäkringsverket försäkra sig för erhållande av pension.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1973. De äldre bestämmelserna i 11 kap. 2 § och 19 kap. 1 § gäller fortfarande beträffande sådan lön eller annan ersättning för utfört arbete som avser tid före ikraftträdandet.

2) Förslag till

**Lag om ändring i lagen (1954:243)
om yrkesskadeförsäkring**

Härigenom förordnas, att 38 § lagen (1954:243) om yrkesskadeförsäkring¹ skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*38 §²

Arbetsgivare erlägger för varje år försäkringsavgift enligt vad nedan sägs.

Avgift utgår å summan av vad arbetsgivaren under året utgivit till arbetstagare, som omfattas av obligatorisk försäkring enligt denna lag, såsom lön i penningar eller naturaförmåner i form av kost eller bostad.

Vid beräkning av avgift skall hänsyn icke tagas till arbetstagares lön i vad den för år räknat överstiger sju och en halv gånger det vid årets ingång gällande basbeloppet. Hänsyn skall ej heller tagas till arbetstagare, vars lön under året understigit *trehundra* kronor, såvida fråga ej är om arbetstagare som avses i 1 § första stycket förordningen (1958:295) om sjömansskatt.

Vid beräkning av avgift skall hänsyn icke tagas till arbetstagares lön i vad den för år räknat överstiger sju och en halv gånger det vid årets ingång gällande basbeloppet. Hänsyn skall ej heller tagas till arbetstagare, vars lön under året understigit *femhundra* kronor, såvida fråga ej är om arbetstagare som avses i 1 § första stycket förordningen (1958:295) om sjömansskatt.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1973. Äldre bestämmelser gäller fortfarande beträffande avgift som avser tid före ikraftträdandet.

¹ Lagen omtryckt 1962:408.

² Senaste lydelse 1971:280.

3) Förslag till

Lag om ändring i förordningen (1959:551) angående beräkning av pensionsgrundande inkomst enligt lagen om allmän försäkring

Härigenom förordnas, att 4 § förordningen (1959:551) angående beräkning av pensionsgrundande inkomst enligt lagen om allmän försäkring¹ skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 §

Vid bestämmande av pensionsgrundande inkomst skall, utöver vad som framgår av lagen om allmän försäkring, gälla följande.

Värdet av naturaförmån i form av kost eller bostad till arbetstagare, som avses i 1 § första stycket förordningen om sjömansskatt, skall uppskattas i enlighet med vad riksförsäkringsverket föreskriver. Vad nyss sagts skall jämväl äga tillämpning beträffande förmån av kost eller bostad i fall som avses i 3 § första stycket.

Vid beräkning av inkomst av anställning skall avdrag göras för kostnader som arbetstagaren haft att bestrida i innehavd anställning, *därest* kostnaderna minskade med erhållen kostnadsersättning *uppgå till minst femhundra kronor.*

Vid beräkning av inkomst av anställning skall avdrag göras för kostnader som arbetstagaren haft att bestrida i innehavd anställning, *i den mån* kostnaderna minskade med erhållen kostnadsersättning *överstiga ettusen kronor.*

Riksförsäkringsverket äger meddela särskilda föreskrifter angående beräkning av sådan inkomst av anställning, som enligt förordningen om statlig inkomstskatt hänföres till intäkt av jordbruksfastighet eller intäkt av rörelse.

Vid beräkning av inkomst av annat förvärvsarbete skall från inkomst av rörelse avdragas underskott å rörelse under beskattningsåret. I fråga om inkomst av jordbruksfastighet skall motsvarande gälla beträffande underskott å sådan jordbruksfastighet, som brukats av den försäkrade.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1973. Äldre bestämmelser gäller fortfarande vid beräkning av pensionsgrundande inkomst för år 1971 eller tidigare år.

¹ Förordningen omtryckt 1962:395.

4) Förslag till

Lag om ändring i förordningen (1959:552) angående uppbörd av vissa avgifter enligt lagen om allmän försäkring, m. m.

Härigenom förordnas, att 5 § förordningen (1959:552) angående uppbörd av vissa avgifter enligt lagen om allmän försäkring, m. m.¹ skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

5 §

Arbetsgivare, som under ett år utgivit lön till någon hos honom anställd arbetstagare med minst *trehundra* kronor, är skyldig att nästföljande år utan anmaning lämna uppgift (*a r b e t s g i v a r u p p g i f t*) till ledning för beräkning av avgiftsunderlag. Uppgiften skall lämnas i två exemplar och avfattas å blankett enligt formulär, som fastställles av riksförsäkringsverket.

Arbetsgivare, som under ett år utgivit lön till någon hos honom anställd arbetstagare med minst *femhundra* kronor, är skyldig att nästföljande år utan anmaning lämna uppgift (*a r b e t s g i v a r u p p g i f t*) till ledning för beräkning av avgiftsunderlag. Uppgiften skall lämnas i två exemplar och avfattas å blankett enligt formulär, som fastställles av riksförsäkringsverket.

Vid arbetsgivaruppgift skall arbetsgivare foga ett exemplar av de kontrolluppgifter, vilka han enligt 37 § 1 mom. första, andra eller sjunde punkten taxeringsförordningen har att avlämna för inkomsttaxeringen, ävensom av uppgift som avses i 3 § förordningen angående beräkning av pensionsgrundande inkomst enligt lagen om allmän försäkring. Befrielse från nämnda skyldighet må medgivas av riksförsäkringsverket eller, efter Konungens bemyndigande, av myndighet som verket bestämmer.

Blanketter till arbetsgivaruppgift skola kostnadsfritt tillhandahållas i samma ordning som deklaraionsblanketterna för inkomsttaxeringen ävensom hos riksförsäkringsverket och sjömansskattekontoret.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1973. Äldre bestämmelser gäller fortfarande beträffande arbetsgivaruppgift som avser tid före ikraftträdandet.

¹ Förordningen omtryckt 1962:396.

5) Förslag till

Lag om ändring i förordningen (1960:77) angående byggnadsforskningsavgift

Härigenom förordnas, att 2 § förordningen (1960:77) angående byggnadsforskningsavgift¹ skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §²

Byggnadsforskningsavgift utgår för kalenderår med fem tiondels procent av den lön i penningar eller naturaförmåner i form av kost eller bostad, som arbetsgivare under året utgivit till arbetstagare, för vilken arbetsgivaren skall påföras avgift enligt lagen om yrkesskadeförsäkring och vilken är att hänföra till näringsgrenen *byggnadsindustri* i näringsgrensindelningen för yrkesskadeförsäkringsstatistik.

Vid beräkning av byggnadsforskningsavgift skall hänsyn icke tagas till arbetstagare, vars lön hos arbetsgivaren under året ej uppgått till *trehundra* kronor, och ej heller till arbetstagares lön i vad lönen för år räknat överstiger sju och en halv gånger det i 1 kap. 6 § lagen *den 25 maj 1962 (nr 381)* om allmän försäkring avsedda basbeloppet som gäller vid årets ingång.

Vid beräkning av byggnadsforskningsavgift skall hänsyn icke tagas till arbetstagare, vars lön hos arbetsgivaren under året ej uppgått till *femhundra* kronor, och ej heller till arbetstagares lön i vad lönen för år räknat överstiger sju och en halv gånger det i 1 kap. 6 § lagen *(1962:381)* om allmän försäkring avsedda basbeloppet som gäller vid årets ingång.

Angående debitering och uppbörd av avgiften gäller vad därom är särskilt stadgat.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1973. Äldre bestämmelser gäller fortfarande beträffande avgift som avser tid före ikraftträdandet.

¹ Förordningen omtryckt 1962:134.

² Senaste lydelse 1971:54.

6) Förslag till

Förordning om ändring i förordningen (1968:419)

om allmän arbetsgivaravgift

Härigenom förordnas, att 2 § förordningen (1968:419) om allmän arbetsgivaravgift skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*2 §¹

Arbetsgivare erlägger allmän arbetsgivaravgift med belopp motsvarande fyra procent av summan av vad arbetsgivaren utgivit under året som lön till arbetstagare i pengar eller naturaförmåner i form av kost eller bostad. I fråga om sådan arbetstagare hos redare som avses i 1 § första stycket förordningen den 16 maj 1958 (nr 295) om sjömansskatt beräknas dock allmän arbetsgivaravgift efter den lägre procentsats som Konungen fastställer med motsvarande tillämpning av 2 § andra stycket förordningen den 18 december 1959 (nr 555) angående redares avgifter i vissa fall enligt lagen om allmän försäkring.

Vid beräkningen av avgiften tages icke hänsyn till arbetstagare, vars lön under året understigit *trehundra* kronor, eller arbetstagare, som ej är obligatoriskt försäkrad enligt lagen *den 14 maj 1954 (nr 243)* om yrkesskadeförsäkring, eller till fall, som avses i 3 kap. 2 § andra stycket sista punkten lagen *den 25 maj 1962 (nr 381)* om allmän försäkring.

Vid beräkningen av avgiften tages icke hänsyn till arbetstagare, vars lön under året understigit *femhundra* kronor, eller arbetstagare, som ej är obligatoriskt försäkrad enligt lagen *(1954:243)* om yrkesskadeförsäkring, eller till fall, som avses i 3 kap. 2 § andra stycket sista punkten lagen *(1962:381)* om allmän försäkring.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1973. Äldre bestämmelser gäller fortfarande beträffande avgift som avser tid före ikraftträdandet.

¹ Senaste lydelse 1972:376.

7) Förslag till

**Lag om ändring i lagen (1970:742)
om lönegarantiavgift**

Härigenom förordnas, att 2 § lagen (1970:742) om lönegarantiavgift skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

2 §

Arbetsgivare erlägger årligen lönegarantiavgift med belopp som motsvarar en femtiondels procent av summan av vad arbetsgivaren under året utgivit som lön till arbetstagare i pengar eller naturaförmåner i form av kost eller bostad eller, i fall som avses i 3 kap. 2 § andra stycket sista punkten lagen (1962:381) om allmän försäkring, annan ersättning för utfört arbete.

Vid beräkningen av avgiften tages icke hänsyn till arbetstagares lön eller ersättning i vad den för år räknat överstiger sju och en halv gånger det vid årets ingång gällande basbeloppet enligt lagen om allmän försäkring. Hänsyn tages ej heller till arbetstagare, vars lön under året understigit *trehundra* kronor, såvida fråga ej är om arbetstagare som avses i 1 § första stycket förordningen (1958:295) om sjömansskatt. Vidare bortses vid denna beräkning från arbetstagare, som icke är obligatoriskt försäkrad enligt lagen (1954:243) om yrkesskadeförsäkring, om ej fall som avses i 3 kap. 2 § andra stycket sista punkten lagen om allmän försäkring är för handen.

Vid beräkningen av avgiften tages icke hänsyn till arbetstagares lön eller ersättning i vad den för år räknat överstiger sju och en halv gånger det vid årets ingång gällande basbeloppet enligt lagen om allmän försäkring. Hänsyn tages ej heller till arbetstagare, vars lön under året understigit *femhundra* kronor, såvida fråga ej är om arbetstagare som avses i 1 § första stycket förordningen (1958:295) om sjömansskatt. Vidare bortses vid denna beräkning från arbetstagare, som icke är obligatoriskt försäkrad enligt lagen (1954:243) om yrkesskadeförsäkring, om ej fall som avses i 3 kap. 2 § andra stycket sista punkten lagen om allmän försäkring är för handen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1973. Äldre bestämmelser gäller fortfarande beträffande avgift som avser tid före ikraftträdandet.

8) Förslag till**Lag om ändring i lagen (1971:282)
om arbetarskyddsavgift**

Härigenom förordnas, att 3 § lagen (1971:282) om arbetarskyddsavgift skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

3 §

Arbetsgivare erlägger årligen arbetarskyddsavgift med belopp som motsvarar fem hundradels procent av vad arbetsgivaren under året utgivit som lön i pengar eller naturaförmåner i form av kost eller bostad.

Vid beräkningen av avgiften tages icke hänsyn till arbetstagares lön i vad den för år räknat överstiger sju och en halv gånger det vid årets ingång gällande basbeloppet enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring. Hänsyn tages ej heller till arbetstagare, vars lön under året understigit *trehundra* kronor, såvida fråga ej är om arbetstagare som avses i 1 § första stycket förordningen (1958:295) om sjömansskatt. Vidare bortses vid denna beräkning från arbetstagare, som icke är obligatoriskt försäkrad enligt lagen (1954:243) om yrkesskadeförsäkring.

Vid beräkningen av avgiften tages icke hänsyn till arbetstagares lön i vad den för år räknat överstiger sju och en halv gånger det vid årets ingång gällande basbeloppet enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring. Hänsyn tages ej heller till arbetstagare, vars lön under året understigit *femhundra* kronor, såvida fråga ej är om arbetstagare som avses i 1 § första stycket förordningen (1958:295) om sjömansskatt. Vidare bortses vid denna beräkning från arbetstagare, som icke är obligatoriskt försäkrad enligt lagen (1954:243) om yrkesskadeförsäkring.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1973. Äldre bestämmelser skall fortfarande gälla beträffande avgift som avser tid före ikraftträdandet.

Motionerna

I den *med anledning av propositionen* väckta motionen 1972:1743 av herr Ringaby m. fl. (m) hemställs

att riksdagen med anledning av propositionen 1972:108 antar de vid propositionen fogade författningsförslagen med de ändringar att i följande författningsrum, nämligen

1. 11 kap. 2 § första och andra styckena och 19 kap. 1 § fjärde stycket lagen (1962:381) om allmän försäkring,

2. 38 § tredje stycket lagen (1954:243) om yrkesskadeförsäkring,

3. 5 § första stycket förordningen (1959:552) angående uppbörd av vissa avgifter enligt lagen om allmän försäkring, m. m.,

4. 2 § andra stycket förordningen (1960:77) angående byggnadsforskningsavgift,

5. 2 § andra stycket förordningen (1968:419) om allmän arbetsgivaravgift,

6. 2 § andra stycket lagen (1970:742) om lönegarantiavgift,

7. 3 § andra stycket lagen (1971:282) om arbetarskyddsavgift, ordet *femhundra* utbyts mot ordet *sexhundra*.

I samband med propositionen har utskottet också behandlat den *vid riksdagens början* väckta motionen 1972:982 av herrar Olsson i Stockholm (vpk) och Werner i Tyresö (vpk) vari hemställs att riksdagen uttalar sig för en sådan ändring i tillämpningsbestämmelserna till lagen om allmän försäkring, att nuvarande gräns, då ingen reducering av den pensionsgrundande inkomsten inträder, fastställs till en mer realistisk nivå och får utgöra maximibelopp, så att i motionen nämnda tröskeleffekter bortfaller.

Utskottet

I propositionen föreslås bl. a. en uppräkningsgräns från 300 kr. till 500 kr. av den nedre beloppsgräns som gäller för arbetsgivarens avgiftsskyldighet till ATP m. m. liksom för arbetstagares rätt att tillgodoräkna sig pensionsgrundande inkomst. I samband därmed föreslås en motsvarande höjning av den beloppsgräns om 300 kr. som gäller för avgiftsskyldighet enligt lagen om yrkesskadeförsäkring, förordningen angående byggnadsforskningsavgift, förordningen om allmän arbetsgivaravgift, lagen om lönegarantiavgift och lagen om arbetarskyddsavgift.

Motionärerna i motionen 1972:1743 anser den föreslagna höjningen om 200 kr. för liten. De hänvisar till att beloppsgränsen enligt riksförsäkringsverkets beräkningar måste sättas högre än vid 500 kr. för att anpassas till nu rådande penningvärde. Med hänsyn härtill och då det enligt deras uppfattning sannolikt kommer att dröja åtminstone fem år innan beloppsgränsen ånyo justeras bör, menar motionärerna, en uppräkningsgräns av beloppet ske så, att detta motsvarar ett förväntat medelvärde under den period det är nominellt fixerat. En lämplig gräns anser de 600 kr. vara.

En höjning av gränsen för avgiftsplikt till 600 kr. skulle självfallet innebära vissa administrativa fördelar. Å andra sidan kan det inte uteslutas att en höjning av gränsbeloppet skulle innebära nackdelar för försäkrade som utför kortvariga arbetsuppdrag åt många arbetsgivare, och detta är enligt utskottets mening en omständighet som manar till viss försiktighet när det gäller att avväga beloppsgränsens höjd. Utskottet har ansett sig böra acceptera den i propositionen gjorda bedömningen och tillstyrker således bifall till propositionen i berörda delar. Utskottet avstyrker följaktligen bifall till motionen 1972:1743.

När man fastställer pensionsgrundande inkomst för en arbetstagare skall från dennes lön dras av de kostnader han haft att bestrida i anställningen. Om arbetstagaren av sin arbetsgivare erhållit särskild ersättning, avsedd att helt eller delvis täcka kostnaderna, får dessa dras av allenast i den mån de överstiger ersättningen.

Enligt gällande bestämmelser skall avdrag för kostnader i anställningen göras endast i sådana fall då utgifterna överstigit 500 kr. Detta innebär att så snart kostnaderna stiger till mer än 500 kr. de skall dras av med hela sitt belopp.

I propositionen föreslås att beloppsgränsen för kostnadsavdraget höjs från 500 kr. till 1 000 kr. och att – för undvikande av tröskeeffekter – detta belopp skall vara avdragsfritt för arbetstagaren, oavsett om de totala kostnaderna överstiger 1 000 kr.

Bestämmelsen om kostnadsavdrag vid beräkning av pensionsgrundande inkomst har i sin nuvarande utformning utsatts för kritik bl. a. i motioner till riksdagen. Kritiken har gällt den tröskeeffekt som följer av avdragsregelns konstruktion. Även motionen 1972:982 tar upp samma fråga. Motionärerna anser det motiverat att höja avdraget till åtminstone 1 000 kr. Ännu bättre skulle enligt deras uppfattning vara att skapa ett fullständigt samband mellan den inkomst som blir pensionsgrundande för arbetstagaren och det lönebelopp för vilket arbetsgivaren har att erlägga avgift.

Utskottet delar den i propositionen framförda uppfattningen att starka skäl talar för att inom ramen för gällande regelsystem eliminera den tröskeeffekt som följer av avdragsregelns nuvarande konstruktion. Förslaget i propositionen tillgodoser enligt utskottets mening detta syfte. Genom att beloppsgränsen satts till 1 000 kr. har också yrkandet i motionen 1972:892 i huvudsak tillgodosetts. Med det anförda tillstyrker utskottet bifall till propositionen även i nu berörda del.

Mot de delar av propositionen som inte upptagits till särskild behandling har utskottet inte funnit anledning till erinran.

Med återopande av det anförda hemställer utskottet

A. att riksdagen med bifall till propositionen 1972:108 och med avslag på motionen 1972:1743 antar de vid propositionen fogade förslagen till

1. lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring,
2. lag om ändring i lagen (1954:243) om yrkesskadeförsäkring.

3. lag om ändring i förordningen (1959:551) angående beräkning av pensionsgrundande inkomst enligt lagen om allmän försäkring,
 4. lag om ändring i förordningen (1959:552) angående uppbörd av vissa avgifter enligt lagen om allmän försäkring, m. m.,
 5. lag om ändring i förordningen (1960:77) angående byggnadsforskningsavgift,
 6. förordning om ändring i förordningen (1968:419) om allmän arbetsgivaravgift,
 7. lag om ändring i lagen (1970:742) om lönegarantiavgift,
 8. lag om ändring i lagen (1971:282) om arbetarskyddsavgift,
- B. att riksdagen avslår motionen 1972:982, i den mån den inte kan anses besvarad genom vad utskottet ovan anfört och hemställt.

Stockholm den 2 november 1972

På socialförsäkringsutskottets vägnar

TORSTEN FREDRIKSSON

Närvarande: herrar Fredriksson (s), Lundberg (s), fröken Sandell (s), herrar Ringaby (m), Magnusson i Nennesholm (c), Mundebo (fp), fru Håvik (s), fröken Pehrsson (c), herrar Marcusson (s), Björck i Nässjö (m), Andersson i Nybro (c), fröken Bergström (fp), herrar Signell (s), Lindström (s) och Hagberg (vpk).